

בחינות גמר- נוער קיץ תשס"ה

מבחן בעברית

שאלון מספר 22001 (711)
מסלול תעשייתי

לנבחן/ת שלום רב,

קרא/י בעיון את כל ההוראות לפני תחילת עבודתך.

בשאלון שלפניך 4 חלקים :

חלק א'-חיבור

6 נושאים. יש לבחור נושא אחד ולכתוב במחברת חיבור בהיקף של $1\frac{1}{2}$ עד 2 עמודים
- בהתאם להנחיות הכתובות בגוף הבחינה.

30 נקודות

חלק ב' – קטע הכולל ביטויים

ענה על 10 השאלות בגוף השאלון.

25 נקודות

חלק ג' – 4 קטעים מתוך תכנית החובה

בחר 2 וענה על השאלות שלאחריהם בגוף השאלון.

25 נקודות

חלק ד' – קטע לא מוכר.

קרא בעיון וענה על השאלות שאחריו – ענה בגוף השאלון

20 נקודות

100 נקודות סה"כ

לתשומת לבך!!!

בכל מקום שבהנחיות כתוב בלשון זכר הכוונה היא גם בלשון נקבה. על חלק א' ענה במחברת, על חלקים ב', ג', ד' ענה בגוף השאלון.

עם סיום הבחינה הכנס את השאלון לתוך כריכת המחברת אך לפני זה רשום את מספר המחברת.

לרשותך 3 שעות.

מס/ מחברת

בהצלחה !

© כל הזכויות שמורות למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם שאלון זה או חלק ממנו ללא רשות
המחלקה לבחינות של משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

חלק א': חיבור עברי (30 נקודות)

לפניך שישה נושאים. בחר אחד וכתוב במחברת הבחינה חיבור בהיקף של עמוד וחצי עד שני עמודים.

נושא מס' 1: עבריות בקרב בני נוער

"הבחור היה עבריין מועד. הוא היה הפחד של קרית גת. סחב אחריו קופת שרצים כבדה מאד של תיקים פליליים: גניבות, התפרצויות, תקיפות. לא היה אדם שלא הכיר אותו".

(מתוך: "לא היו לי חברים")

משה בוסקילה היה עבריין עוד מגיל צעיר.

כתוב חיבור ובו תתאר את תופעת העבריינות בקרב בני הנוער. מה הן הסיבות המובילות בני נוער לפשע והתוצאות של תופעה זו. הצע דרכים כיצד ניתן להתמודד עמה.

נושא מס' 2: תאונות דרכים

"לקחתי את המכונית של ההורים שלי וניסיתי לראות מה היא יכולה לעשות, והיא לא בדיוק עשתה את זה".

(מתוך: "למה הם הורגים את עצמם על הכביש")

נושא תאונות הדרכים, לא יורד מסדר היום הציבורי ועדיין לא מסתמן פתרון באופן. מדי יום אנו ממשיכים לשמוע על תאונות דרכים, מתאונות קלות שנגרם בהן רק נזק כלכלי, ועד תאונות קטלניות עם פצועים והרוגים.

כתוב חיבור ובו תתאר את התופעה, עמוד על הסיבות לתופעה זו והצע דרכים כיצד להתמודד עמה.

נושא מס' 3: השפעת אמצעי התקשורת

"בדרך כלל אין ילדים מסתפקים בתכניות המיועדות להם. הם צופים גם בהרבה משדרים המיועדים למבוגרים".

(מתוך: "חינוך הילדים מול אמצעי התקשורת: מעלות וחסרונות")

אמצעי התקשורת – במיוחד הטלוויזיה – משפיעים מאד על ילדים ונוער.

כתוב חיבור ובו התייחס למידת ההשפעה שיש לתקשורת על חינוך הילדים ועל התנהגותם.

נושא מס' 4: קיצור שבוע הלימודים – כן או לא?

קיימת המלצה לקצר את שבוע הלימודים לחמישה ימים במטרה לשפר את ההישגים בבתי הספר.

כתוב חיבור ובו עמוד על היתרונות והחסרונות של מעבר לשבוע לימודים קצר בן חמישה ימים, ומנגד הארכת יום הלימודים. חווה דעתך האם מעבר זה יהיה טוב לתלמידים, למורים ולהורים.

נושא מס' 5: מועדוני מעריצים – בעד או נגד?

המוסיקה היתה נחלתו של האדם עוד בתקופת התנ"ך. ברבות השנים התפתחה המוסיקה מאד ויש בה כיום מגוון רב של סגנונות. עם התפתחות המוסיקה התפתחה גם התופעה של הערצת אלילי זמר, ניתן לשמוע על מועדוני מעריצים, אתרים באינטרנט ועוד.

כתוב חיבור על תופעת הערצת אלילי זמר, עמוד על הסיבות לתופעה זו וחווה דעתך עליה.

נושא מס' 6: התחביב שלי

תרבות הפנאי בעולם המערבי הולכת ומתפתחת. אנשים רבים מחפשים דרכים שונות כיצד למלא בתוכן את שעותיהם הפנויות מעבודה, מלימודים ומחובות היום יום. מגוון התחביבים של האדם המודרני הולך ומתרחב מאיסוף בולים או איסוף חפצים שונים עד למגוון עיסוקים בספורט או באומנות ובאופנה. כתוב חיבור ובו תאר את תחביבך, מדוע בחרת דווקא בו, כיצד אתה מממש את תחביבך, ומדוע כדאי לאנשים לעסוק בתחביב זה.

חלק ב' (25 נקודות) ניבים וביטויים

לפניך קטע לא ידוע הכולל ביטויים. קרא אותו והשב על 10 מתוך 11 השאלות שאחריו. הקף בעיגול, על גבי טופס השאלון, את התשובה הנכונה ביותר.

ביום ראשון 26.10.2004 זיעזעה רעידת אדמה חזקה ביותר את דרום יבשת אסיה. הרעש התרחש עמוק מתחת לאוקיינוס ההודי, היה ההרסני ביותר מזה 40 שנה והפך את הקערה על פיה. מקומות רבים נהרסו עד היסוד. אמצעי התקשורת העבירו לכל העולם את תאור האסון ללא כחל וללא שרק. התיאורים היו מזעזעים. כל אזרח על פני הגלובוס עשה אוזנו כאפרכסת בנסיון לקלוט כל מידע אפשרי על האסון הנורא. טיפין טיפין התבהרה התמונה והתבררו מימדי האסון. גלי הצונאמי הרסו כפרים שלמים והשאירו מיליוני אנשים ללא קורת גג. יותר מ-250,000 אנשים וילדים נהרגו. מכל העולם הגיעו מתנדבים רבים שללא איפה ואיפה עשו לילות כימים, וחיפשו בנרות – שרידים וניצולים. במקומות אחדים המאמצים העלו חרס. כל מי ששב מהתופת היה אוד מוצל מאש. הטבע שוב הוכיח שאינו קופא על שמריו וכנראה שלא ניתן היה להקדים תרופה למכה.

1. הביטוי "הפך את הקערה על פיה" פרושו:

- א. לכל קערה יש לפחות פה אחד
- ב. שינה את מצב העניינים מעיקרו, עקר והרס את הכל
- ג. בליל הסדר מסדרים את הקערה
- ד. החזיר את המצב לקדמותו

2. הביטוי "בלא כחל ובלא שרק" פרושו:

- א. הצפור הכחולה שרקה
- ב. הרגיש חלחלה
- ג. לא היה בו גוון כחול
- ד. דברים כהווייתם, ללא ייפוי וקישוט

3. הביטוי "עשה אזנו כאפרכסת" פרושו:

- א. לא הקשיב כלל
- ב. אזנו לא יכלה לסבול את הרעש
- ג. הרים את אפרכסת הטלפון
- ד. הקשיב היטב

4. הביטוי "טיפין טיפין", פרושו:

- א. מידת משקל קדומה
- ב. יחס שווה לאנשים
- ג. יחד לא שווה לאנשים
- ד. אדם היודע לאפות

5. הביטוי "איפה ואיפה", פרושו:

- א. מהר מאד
- ב. טלטל שוב ושוב
- ג. נתן לו טיפ
- ד. לאט לאט

6. הביטוי "עשה לילות כימים", פרושו:

- א. לא הצליח לישון בלילה
- ב. שקד יום ולילה, הפך את הלילות לימים
- ג. הלילות היו ארוכים
- ד. הימים היו ארוכים

7. הביטוי "חיפש נרות", פרושו:

- א. חיפש נרות להדליק
- ב. הנרות הפיצו אור
- ג. חיפש היטב
- ד. איבד את הנרות

8. הביטוי "אוד מוצל מאש", פרושו:

- א. מי שנותר בחיים לאחר אסון
- ב. כינוי למנגל שעושים על האש
- ג. היה בצל
- ד. האש האירה את הסביבה

9. הביטוי "קופא על שמריו", פרושו:

- א. קר לו בחורף
- ב. שם שימורים במקפיא
- ג. אינו מתקדם, אינו משתנה
- ד. עוגה ללא שמרים

10. הביטוי "העלה חרס בידו", פרושו:

- א. מצא כלי חרס יקר
- ב. ידו נתקלה בכלי מחרס
- ג. מאמציו עלו בתוהו
- ד. שבר כלי חרס

11. הביטוי "הקדים תרופה למכה", פרושו:

- א. קיבל תרופה יקרה
- ב. לא היתה תרופה למחלתו
- ג. המכה כאבה לו מאד
- ד. הכין מראש אמצעי התגוננות מפני הסכנה העתידה לבוא

חלק ג - (25 נקודות)

לפניך ארבעה קטעים ואחריהם שאלות. בחר שני קטעים בלבד וענה על השאלות שאחריהן.

ענה וסמן בגוף השאלון

קטע 1

"הסיבה העיקרית למשבר המים היא, כידוע, **שלוש השנים השחונות**, שפקדו ברציפות את ישראל. נעשו משיכות גדולות מהכינרת וממאגרי המים התת-קרקעיים, אבל לא היה די גשם להחזיר לבנק המים את ההלוואה שלקחנו. כתוצאה מכך גדל הגירעון במי התהום, והוא מגיע לפי אומדן אחד לשני מיליארד מ"ק מים, ולפי אומדן אחר של נציבות המים ל- 1.2 מיליארד מ"ק מים.

סיבה אחרת למצוקת המים היא מיעוט ההשקעות בפיתוח מקורות המים בעשור האחרון. ההשקעות הללו היו נמוכות לאין שיעור מהצרכים, וגם עובדה זו הגבירה את משיכת היתר במים. בשנים הקרובות ישפיע גורם חדש, העולים מבריה"מ, על מצב משק המים – בהנחה שבתוך חמש שנים יגיעו אלינו מיליון עולים, יהיה צורך להגדיל במאות מיליוני מ"ק מים את אספקת המים השפירים לצריכה ביתית".
(מתוך: "הגיע זמן להמתיק")

12. מהי כוונת המילים "שלוש שנים שחונות"?

- א. שלוש שנים של הרבה גשם
- ב. שלוש שנים של שלג
- ג. שלוש שנים של בצורת
- ד. שלוש שנים שבמדינה אין תחזית לגבי כמות המים

13. משמעות המשפט: "נעשו משיכות גדולות מהכינרת וממאגרי המים התת-קרקעיים, אבל לא היה די גשם להחזיר לבנק המים את ההלוואות שלקחנו" היא ש:

- א. שאבו הרבה מים מהכינרת ומהמאגרים והגשמים לא הספיקו כדי למלאם מחדש
- ב. שאבו מים רבים מהכינרת ומהמאגרים, והגשמים מלאו אותם מחדש
- ג. לא שאבו מים מהכינרת ומהמאגרים, ולכן אין מחסור במים במדינת ישראל
- ד. במדינת ישראל יש בנק של מים, והבנק הזה מחלק הלוואות

14. כתוב נכון או לא נכון:

- א. למדינת ישראל יש בעיה של מחסור במים נכון / לא נכון
- ב. הסיבה העיקרית למחסור במים היא שאנשים מבזבזים אותם נכון / לא נכון
- ג. מדינת ישראל השקיעה הרבה מאד כסף בפיתוח מקורות מים בעשור האחרון נכון / לא נכון
- ד. כאשר יגיעו מיליון עולים חדשים לארץ בעיית המים תחריף נכון / לא נכון

15. על פי הקטע, כתוב מה הן שתי הסיבות למשבר המים בישראל?

סיבה א:

סיבה ב:

קטע 2

"נהגים המבלים את זמנם הפנוי בחברה גדולה, מועדים יותר לנהיגה בלתי בטוחה, והיא הופכת אפילו בטוחה פחות בגלל הלחצים, המופעלים מצד החברים במכונית. מוסיקה צוינה לעיתים כהשפעה מסוכנת: "עטלף מהגיהנום" של הזמר האמריקני מיט לוף, משפיע השפעה שלילית – בגלל שאתה מאיץ ומאיץ, ולא מודע לכך", הסביר נהג "בלתי בטוח" בן 18.

הדעות המקצועיות חלוקות, אם הנעורים או חוסר הניסיון הופכים נהג לבלתי-בטוח בפוטנציה. נהגים צעירים יותר לומדים ביתר נכונות, וביטחון, בעוד שהמבוגרים יותר נוטים לנהוג בזהירות רבה יותר. הקביעה, אם הנהג מועד לפרוענות, קשורה בוודאות בגיל".
(מתוך "למה הם הורגים את עצמם על הכביש?")

16. מהי כוונת המילים "**מועדים יותר לנהיגה בלתי בטוחה**"?

- א. יהיו נהגים טובים על הכביש
- ב. יהיו נהגים לא זהירים על הכביש
- ג. ינהגו על פי כל כללי הנהיגה
- ד. ינהגו טוב, כי חבריהם שומרים עליהם

17. משמעות המשפט: "**הדעות המקצועיות חלוקות, אם הנעורים או חוסר הניסיון הופכים נהג לבלתי-בטוח בפוטנציה**".

- א. בין אנשי מקצוע אין הסכמה, מה הופך נהג לבלתי בטוח, חוסר הניסיון או גיל ההתבגרות
- ב. אנשי מקצוע משוכנעים, שנהגים צעירים הופכים לנהגים מסוכנים
- ג. אנשי מקצוע חושבים, שנהגים צעירים הם נהגים טובים
- ד. בין אנשי מקצוע אין הסכמה, מי נהג טוב יותר הצעיר או הנהג המבוגר

18. כתוב נכון או לא נכון:

- א. הלחץ החברתי המופעל על הנהג גורם לו להיות נהג "בלתי בטוח" נכון / לא נכון
- ב. מוסיקה צוינה לעיתים כבעלת השפעה חיובית על הנהג נכון / לא נכון
- ג. הנהגים הצעירים זהירים יותר מהנהגים המבוגרים נכון / לא נכון
- ד. המוסיקה גורמת לחלק מהנהגים לנסוע במהירות גבוהה נכון / לא נכון

19. על-פי הקטע, כתוב שתי סיבות הגורמות לנהג להפוך ל"בלתי בטוח".

סיבה א

סיבה ב

קטע 3

"כשהיה בן 15 קמה מדינת ישראל והוא ניסה להצטרף לעולים בלי רשות הוריו. החזירו אותו הביתה, אך הוא לא ויתר ואחרי שלוש שנים החליט לעלות לארץ כדי להכין בית לכל משפחתו. היה לו קשה מאד בארץ, אבל הוא לא סיפר דבר במכתבים. בארץ היה אז מחסור באוכל ותנאים קשים מאד והוא לא יכול היה להכין להוריו את הבית שרצה להכין להם. בינתיים הגיע זמנו להתגייס לצה"ל. השירות הצבאי שלו התחיל "ברגל שמאל". הוא הרגיש ש"דופקים אותו" בצבא. הוא היה בודד בארץ, בלי מכרים כמעט, מתקשה בעברית".
(מתוך: "נתן אלבז")

20. מהי כוונת המילים "התחיל ברגל שמאל"?

- א. התחיל טוב את השירות הצבאי שלו
- ב. התחיל לא טוב את השירות הצבאי שלו
- ג. התחיל את השירות הצבאי שלו ללא נעל שמאל
- ד. לא התחיל את השירות הצבאי שלו בגלל שהיה בודד

21. עוד בצעירותו ניתן לראות את היחס של אלבז כלפי הזולת. כיצד זה בא לביטוי בקטע?

- א. הוא עלה עם כל משפחתו ודאג להם בארץ
- ב. הוא דאג לאחיו ואחיותיו והביא אותם לארץ
- ג. הוא החליט לעלות לארץ ולהכין בית לכל משפחתו
- ד. הוא דאג לחברים שלו ועזר להם להשתלב בצבא

22. כתוב נכון או לא נכון:

א. נתן אלבז, עלה ארצה עם הוריו	נכון / לא נכון
ב. נתן אלבז, עלה ארצה בגיל 18	נכון / לא נכון
ג. נתן אלבז, כתב להוריו במכתבים כמה קשה לו בארץ	נכון / לא נכון
ד. בתחילת השירות הצבאי היה לו קשה מאד להסתגל	נכון / לא נכון

23. על פי הקטע, כתוב מה היו הקשיים של נתן אלבז, בתחילת שירותו הצבאי?

קטע 4

"במשפט הצבאי תארה הסנגוריה את **אווירת המתח והחרדה** באזור, וטענה, שאוירה זו היא שגרמה לחיילים להרוג בלי הבחנה. בשעות כאלה, אמרה הסנגוריה, מאבדים האנשים שליטה עצמית. נימוק שני של ההגנה היה כי קאלי **קיבל הוראות מהפיקוד ופעל בהתאם להוראות אלה, לכן האשם הוא זה שנתן את הפקודות מגבוה**. כמו-כן הצביעה ההגנה על כך, כי מעשהו של קאלי לא היה גרוע יותר, מבחינה מוסרית, ממעשהו של טייס המטיל פצצות על ערים וכפרים. לעומת זאת טענה התביעה, כי הרצח בוצע בדם קר. התביעה הסבירה, כי אימוני החיילים מכוונים לכך שלא יאבדו את שליטתם העצמית בתנאי קרב...".

(מתוך: "משפטו של סגן קאלי")

24. מה פירוש המילים "אווירת המתח והחרדה"?

- א. אווירה שלווה, בלי לחץ
- ב. אווירה של פחד ולחץ רב
- ג. אווירה של חוסר וודאות בשדה הקרב
- ד. אווירה שמחה ועליזה

25. מה הכוונה במשפט: "קאלי קיבל הוראות מהפיקוד ופעל בהתאם להוראות אלה, לכן האשם הוא זה שנתן את הפקודות מגבוה"?

- א. קאלי, קיבל הוראות מלמעלה ועשה מה שאמרו לו ולכן הוא אשם
- ב. קאלי, לא קיבל הוראות והוא עשה מה שלדעתו נכון, ולכן הוא לא אשם
- ג. קאלי, קיבל הוראות מהפיקוד ועשה מה שאמרו לו, לכן הוא לא אשם
- ד. קאלי, לא הקשיב להוראות המפקדים ופעל על דעת עצמו ולכן, הוא אשם

26. על-פי הקטע, התביעה טענה כי:

- א. האימונים לא מכינים את החיילים למצבים כאלה
- ב. החיילים מבזבזים את הזמן באימונים, ולכן הם לא מוכנים לקרב
- ג. הרצח בוצע בדם קר, משום שהחיילים לא התאמנו מספיק
- ד. האימונים מכוונים לכך שהחיילים לא יאבדו שליטה בזמן הקרב

27. על-פי הקטע, כתוב נימוק אחד שהביאה הסנגוריה, ונימוק אחד שהביאה התביעה.

סנגוריה:

תביעה:

חלק ד' (20 נקודות)

לפניך קטע לא מוכר, קרא אותו והשב על השאלות שאחריו. סמן את תשובותיך בגוף השאלון.

ציפור השחף

"...אמו של ג'ון השחף ראתה שקשה לבנה השחף להיות כמו יתר צפורי העדה והוא מתרכז רק בלימוד המעוף. ג'ון השחף הסביר לאימו שהוא רוצה לדעת מה הוא מסוגל לעשות באויר. הידיעה חשובה לו ביותר. גם אביו ניסה לשכנעו לא להשקיע זמן כה רב בלימוד המעוף, זאת משום שהחורף קרב ועליו להשקיע מאמץ ללמוד להשיג מזון. הוא הזכיר לבנו השחף שהסיבה היחידה למעופו הוא המזון. לאחר שכנועים רבים ג'ון השחף ניסה לציית להוריו ולהתנהג כשאר השחפים, נלחם בדגים וצלל לדוג אותם.

אך הוא הרגיש שאינו יכול להמשיך בכך. בעיניו זה היה חסר טעם לעסוק כל הזמן בדיג. הוא הרפה מהדג שנשא במקורו לטובת שחף זקן כי האמין שעליו לנצל את הזמן שלו ללימוד סודות המעוף. ג'ון השחף ראה ששאר השחפים אינם פוקחים את עיניהם ולכן לא רואים מעבר לציד הדגים. הוא ניסה להסביר להם שרק המגביה לעוף הוא זה המרחיק ראות! לימוד מהירות המעוף יתן טעם לחייהם והם ילמדו להיות חופשיים להיות הם עצמם. על מנת לעוף מהר ולהשיג את המטרה עליהם להאמין תחילה, שהם כבר הגיעו לשם".
(מתוך "השחף – ג'ונתן לוינגסטון")

ענה על 5 מתוך 7 השאלות הבאות ע"י סימון עיגול סביב האות המציינת את התשובה הנכונה ביותר.

28. הורי ג'ון השחף ניסו להסביר לו שמטרת חייו:

א. לשמור על אחדות המשפחה

ב. לדאוג להשגת מזון

ג. ללמוד

ד. להשאר במשפחה

29. צרף המילים "אך, הוא הרגיש שאינו יכול" בשורה 8 פרוש:

- א. הוא לא יכול לעסוק רק בדיג
- ב. אין לו כוח לדוג
- ג. הוא לא יכול להיות כל היום עם השחפים
- ד. הוא לא יכול למלא את בקשת ההורים

30. ג'ון השחף ויתר על הדג לטובת הזקן כי:

- א. השחף הזקן היה רעב
- ב. הוא הבין שעליו להיות עם שחפים צעירים
- ג. הוא הבין שמרוץ אחרי הדייג הוא בזבוז זמן וצריך לנצל את הזמן ללמוד משהו מעניין
- ד. עליו לשמש דוגמה לאחרים

31. ג'ון השחף האמין שחשוב מאד לכל אחד:

- א. לצבור ידע וללמוד
- ב. להיות חלק מהקבוצה
- ג. להיות עצמאי
- ד. להיות חלק מהמשפחה

32. לדעת השחף כאשר מישו פתוח ורוצה ללמוד ולהתקדם:

- א. הוא יכול לשכנע גם אחרים לעשות כן
- ב. הוא יכול לתרום לקבוצה
- ג. הוא יהיה חכם
- ד. הוא יהיה חופשי להגשים חלומות

33. צרף המילים "המגביה לעוף הוא זה המרחיק ראות" בשורה 11 – פרוש:

- א. השחף צפור מיוחדת
- ב. השחף תמיד גבוה
- ג. השחף מסוגל לראות רחוק יותר מעבר למלחמת הקיום היום יומית
- ד. השחף מסוגל לעוף

34. לפי השחף, הצלחה תבוא אם תאמין:

- א. במאמץ שאתה משקיע
- ב. שכבר הגעת לשם, שכבר השגת את המטרה
- ג. במדריך שמלווה אותך
- ד. בגורל

בהצלחה !